

Kritik mot Stockholms tingsrätt med anledning av brister i samband med gallring av en akt och expediering av en dom m.m.

AA framförde i en anmälan klagomål mot Stockholms tingsrätt och Polismyndigheten i Stockholms län, Gränspolisen. Såvitt avser klagomålet mot Stockholms tingsrätt anförde han följande. Under tid som han var frihetsberövad på Häktet Kronoberg delgavs han stämning och kallelse till huvudförhandling i ett mål vid Stockholms tingsrätt. Målet avgjordes medan han alltjämt var frihetsberövad, men han gavs inte möjlighet att närvara vid förhandlingen och han fick inte heller i efterhand någon information om vad som behandlades vid huvudförhandlingen.

Klagomålet mot polismyndigheten är föremål för ställningstagande av justitieombudsmannen Hans-Gunnar Axberger (JO:s dnr 3786-2008). Av handlingar som hämtades in i det ärendet framgick bl.a. att AA med stöd av utlänningslagen (2005:716) var tagen i förvar på Häktet Kronoberg mellan den 5 december 2007 och den 30 april 2008.

Handlingar i tingsrättens mål B 2054-07 infordrades och granskades. Vidare inhämtades muntliga upplysningar från delgivningssektionen vid Polismyndigheten i Stockholms län, domstolssekreterarna BB och CC samt tingsnotarien DD.

Av utredningen framkom i huvudsak följande. AA delgavs den 20 februari 2008 stämning och kallelse till huvudförhandling i det ovan nämnda målet. Delgivningen skedde genom s.k. stämmingsmannadelgivning och ägde rum på Häktet Kronoberg, vilket sannolikt framgick av delgivningsbeviset. Däremot gick det förmodligen inte att utläsa av delgivningsbeviset att AA var tagen i förvar med stöd av utlänningslagen. Att detta inte gått att fastställa med säkerhet beror på att delgivningsbeviset gallrades ur akten i samband med att den lämnades till arkivet. Enligt uppgifter från tingsrätten är det inte ovanligt att tilltalade delges stämningar eller kallelser under tid då de är anhållna eller på annat sätt omhändertagna av polisen.

Huvudförhandlingen hölls den 7 mars 2008 i AA:s utevaro och dom avkunnades samma dag. Rätten kände då inte till att AA var frihetsberövad. Efter det att domen hade avkunnats ringde en tjänsteman från häktet till tingsrätten. Denne informerades om att målet redan var avgjort och om att AA hade möjlighet att

överklaga domen till Svea hovrätt om han var missnöjd med utgången. Domen expedierades några dagar eller en vecka senare till den adress som fanns angiven i stämningsansökan. Domen expedierades däremot inte till häktet.

Enligt 37 § andra stycket förordningen (1996:271) om mål och ärenden i allmän domstol får, om ett mål eller ärende har avgjorts efter ett sammanträde från vilket en part har uteblivit, ett bevis om att parten har delgetts den inledande skrivelsen och en kallelse till sammanträdet inte gallras bort. Det delgivningsbevis som kom in till tingsrätten efter det att AA hade delgetts stämning och kallelse till huvudförhandling skulle således ha sparats i akten när denna arkiverades. Jag har ingen anledning att tro annat än att det berodde på ett enstaka förbiseende att så inte kom att ske.

En tilltalad har rätt att närvara vid en huvudförhandling även om rätten, under vissa förutsättningar, får avgöra ett mål trots att den tilltalade har uteblivit, se 46 kap. 15 a § rättegångsbalken. Av 45 kap. 15 § andra stycket samma balk framgår att rätten beslutar om inställandet av den som är anhållen eller häktad. Enligt min uppfattning måste detsamma gälla även för en tilltalad som av annan anledning är frihetsberövad. En domstol som får information av vilken det framgår att den tilltalade kan vara frihetsberövad, måste därför – om informationen är tillräckligt konkret – utreda huruvida så är fallet eller inte. Som tidigare angetts framgick det förmodligen av delgivningsbeviset att AA befann sig på häktet när han delgavs stämning och kallelse till huvudförhandlingen. Om så var fallet borde tingsrätten således ha kontaktat häktet för att ta reda på om AA alltjämt befann sig där.

Jag har emellertid ingen anledning att ifrågasätta DD:s uppgift om att han inte skulle ha avgjort målet i AA:s utevaro om han hade känt till att denne var frihetsberövad. Eftersom delgivningsbeviset inte har bevarats är det omöjligt att avgöra om han borde ha känt till att AA var frihetsberövad eller ens haft anledning att misstänka att så var fallet. Vad som däremot står klart är att DD, när han faktiskt fick kännedom om att AA fanns på häktet, borde ha sett till att domen expedierades dit.

Ärendet avslutas med den kritik som ligger i det ovan sagda.